

„Primorski List“

izhaja vsaki 1. 10., in 20., dan v mesecu. Cena za celo leto 1 gl. 50 n., za pol leta 75 n. Posamezne številke se dobivajo v tabakarnah: Nunske ulice in Šolske ulice po 5 nov.

PRIMORSKI LIST

Boučljiv list za slovensko ljudstvo na Primorskem.

Vse za vero, dom, cesarja!

Uredništvo in upravnništvo
mu je v Gorici, Nunske
ulice št. 10. — Nefran-
kovana pisma se ne
sprejemajo. Rokopisi se
ne vračajo. Upravnništvo
sprejema oglase in na-
znanila po pogodbi.

Odgovorni urednik in izdajatelj: J. Marušič.

Lastnik: Konsorcij „Primorskega Lista“.

Tiska: Hilarijanska tiskarna.

Liberalizem „Slov. Naroda“.

Ko je še mons. dr. Mahnič izdajal „Rimski Katolik“, ter razkrival liberalizem med Slovenci, vpili so vsi vprek, da liberalcev med Slovenci ni. Vse vprek se je hudovalo nad njim, češ, kaj stika po liberalcih, katerih med nami ni. Ako se je komu očitalo, da ima liberalne nazore, takoj je začel biti ob svoja katoliška prsa rekoč: tudi jaz sem veren kristjan. A tudi še sedaj žive dobre duše, katere so trdno prepričane, da je ves boj le strankarsk, le osebnosten, da načelnega boja ni med nami. Ti ljudje imajo oči, pa ne vidijo, imajo usesa, pa ne slišijo.

In veodar je žalostna resnica, da je med nami boj za načela. Bojna tromba liberalizma je „Slov. Narod“ v Ljubljani, katerega slednja številka jasno spričuje, kako gospodje okoli Naroda besno sovražijo katoliško resnico in cerkev. Tu in tam slepi malomisleči kaline s publico, da se ne bori proti kat. cerkvi, marveč proti klerikalizmu. Farskega regimena nočemo, vpijejo, a bore se naravnost proti krščanstvu. To je „Slov. Narod“ že mnogokrat dokazal.

Nedavno pa je „Narod“ zopet dokazal, da gonja „Narodova“ proti „klerikalizmu“ je boj proti krščanstvu. Zadnji čas je učna uprava določila, da se učiteljem veronauka vrne zopet pravica glasovanja v komisiji za zrelostne skušnje ter da se smejo obhajati tudi vsako leto o veliki noči duhovne vaje za dijake. Ta odlok je popolnoma upravičen. Vsak prepričan kristijan je prepričan, da je vera prvi pogoj lepega, vzornega življenja. Ako v katerem predmetu treba mladenci zrelosti temeljitega podučila, treba ga mu v najvažnejši stvari, v veronauku. Jednako koristne so za vsacega duhovne vaje. Zlasti lahkomišelnim mladini treba oskrbeti nekaj resnih dni v življenju, da preišljuje o svojem namenu, v spolnovanju svojih dolžnosti itd. Ali ne opazujemo žalostne pojave med sedanjo šolsko mladino, ki nima nikake trdne versko-mravnne podlage. To opazovanje mora s strahom navdajati slednjega krščanskega domoljuba.

Kdor stoji na krščanskem stališču, mora se veseliti tega odloka. „Slov. Narod“ pa, ki v slovenski javnosti zastopa brezversko stališče, zropotal je radi teh odlokov nad vlado. Slovenske poslance že pozivlje, da obrnejo hrbet klerikalni vladi. „Narod“ piše:

„Naredba, s katero se je katehetom dala pravica glasovanja pri maturitetnih skušnjah, je provzročila prvo razočaranje in to razočaranje je toliko večje, ker ni dvoma, da je s tem storjen prvi korak k uvrščenju veronauka mej predmete, iz katerih je delati maturo, saj bi drugače ysa ta naredba sploh ne imela smisla. Ta namera pomeni očitno reakcijo, in kakor druge svobodomiselnne stranke, tako se tudi mi ne moremo sprizajnuti z njo. Ravno tako nam ne ugaja naredba, s katero so se obnovile eksercicije na srednjih šolah, ker tudi te, kakor mature iz veronauka, nimajo družega namena, kakor mladino zapeljati v klerikalstvo, dati klerikalizmu priliko, da jo priklene na se in osvoji. Stvarnega in pedagoškega razloga ni nobenega za ti odredbi. Izdani sti bili zgoraj jedino, da se poveča vpliv klerikalizma na šolo, in to perhoresciramo z vso odločnostjo, ker je tak vpliv na občno škodo.“

To je jasna beseda. Tako je prav. Proč s krinko, pokazimo se v pravi podobi. Menimo, da tudi ta „Narodova“ izjava bode marsikomu odprla oči. Sedaj je pač jasno, kaj pomenja „Narodov“ klerikalizem. Ločitev je torej med nami, in sicer ločitev načelna. Tu ne gre omahovati in premišljevat. Borimo se za večna načela prava, pravice, nraynosti, za stebre časne in večne ljudske sreče.

Narodno gospodarstvo.

Snujmo zadruge.

Največji revež med delavnimi stanovci je pač kmet. Od zore do mraka se muči in trudi, a komaj pridela vsakdanji kruh za se in svojo družino. Vse teži na njem. Letine so navadno slabše, ko boljše, nime se množe, stroški vedno večji, davek vedno ogromnejši. Poleg tega tirjajo od njega krvni davek, ki mu odjemlje delavne moči v najlepših letih. Na drugi strani pa tega, kar s trdom pridela, ne more po pošteni ceni spraviti v denar. Kmet svojih pridelkov ne prodaja naravnost konsumentom ali pa trgovcem, marveč gre njegovo blago skozi roke prekupcev, ki si s prekupovanjem služijo lepe novce. Kako se v tem oziru godi našemu kmetu, more se vsakdo prepričati na goriškem trgu. Od spomladi do jeseni mrgoli nemških in laških prekupcev, kateri prekupujejo sadje in vse poljske pridelke ter jih razpešiljajo križem države in tudi čez mejo. Prekupci se medsebojno dogovore ter poljubno stavijo cene. Saj je cilj njihovega trgovanja samo ta, kar je židu, — namreč dobiček na škodo pridelovalca in zavživalca. Kmet pa hote ali nehot se mora vdati ter podati za vsako ceno, da dobi denar, katerega krvapotrebuje.

Za vzgled navedemo samo letošnjo kupčijo s krompirjem. V začetku je bila cena krompirja po 3 gl. kvintal. A kmalu je začela cena padati na 2 gl. 70 kr., 2 gl. 50 kr. itd. Danes ga plačujejo le še po 1 gl. 70 kr. In kmet mora svoj krompir prodati po tej ceni.

Ako se hočemo temu izkoriščanju našega kmeta uspešno ustavljati, ako mu hočemo v tem oziru gmotno pomoči, treba, da ga zadrugo organizujemo. Snovati treba gospodarske zadruge. Le zadruge morejo braniti kmeta, kmetijskega delavca in rokodelca pred izkoriščevanjem prekupčevalskih oderuhov. Ko bodemo v naši deželi imeli zadostno število zadrug, ki bodo skupno prodajale pridelke svojih članov, potem bodemo še le mogli uspešno nastopiti na trg ter vplivati tudi na cene. Kakor mora posameznik sedaj svoje blago prodati prekupcu, ki potem nakupljeno blago skupno odpošilja naprej, tako bodo potem zadruge posredovanjem zveze stopile v neposredno dotiko s konsumentom, ter direktno razpošiljale blago. Vsi naši zgodnji pridelki, ki se izvažajo v svet, bodo potem res nekaj vrgli kmetu prekupci, bode pripadel potem zadrugnikom. Cen ne bodo kmetu več napovedali prekupec, marveč dejanske tržne razmere. In kake dobičke spravljajo prekupci, dokazuje naslednji zgled. Neki veleposestnik na Kranjskem je imel pred tremi leti zelo veliko jabolk. Prodal jih je doma po 2 gl. 50 kr. kvintal. Po opraviu pa je prišel na Dunaj. Na trgu je vprašal trgovca s sadjem kako plačuje jabolka. In ta mu je odgovoril: po 12 gl. kvintal postavljene na Dunajski kolodvor. Hitro je sklenil kupčijo ter mu poslal še ostalo neprodano sadje. S kakimi dobički kupčujo prekupci! Temu pridejo v okom zadruge, katerih naloga je, pridelke prodajati naravnost konsumentom ter jim odpirati nova pota, kjer se dosežajo ugodnejše cene.

Zadruge pa tudi skupno kupujejo gospodarske potrebščine, t. j. vse, kar kmet potrebuje. In česa vse dandanes potrebuje kmet, še ako hoče umno gospodariti. Posamezniki tega ne zmorejo. Zadruga pa jim pri skrbi potrebno orodje, stroje itd. In vse te potrebščine naroča iz prvih virov ter oskrbljuje kar moči ceno.

Zadruge naj obsegajo vse zadrugo delovanje. Vse panoge gospodarstva naj strinjajo v svoji sredi: sadjarstvo, mlekarstvo, vinarstvo, prodajo žita, živine, lesa; kupujejo naj skupno semena, gnojila, krmo; skupno naj zboljšavajo zemljo in podpirajo domače obrti. Le take zadruge nam je snovati. Torej za Brda ali Vipavsko ne samo vinarstvo zadrugo, marveč kmetijsko zadrugo. Ta preskrbuje vse,

seveda pa se mora baviti pred vsem z vinarstvom, ki je glavni pridelek navedenih krajev. In kako blagodejno bi bilo delo zadrug glede vinarstva! To je pri nas še v povojih. Zadruga naloga bi bila, da povzdigne umno kletarstvo, pridobi ime našim vinom, ter jih posredovanjem osrednje zadruge po pošteni ceni prodaja. Se ve, da, poduka manjka našemu kmetu, in tega bi mu dajala kmetijska zadruga. V gorah je glavni predmet zadruge sadjarstvo in mlekarstvo. Tudi glede svilopreje bi morale in bodo zadruge mnogo storile v prid kmetovalcu.

Zadruga ideja je gotovo zdrava, koristna in skoraj za naše propadajoče kmetijske stanove jedino rešilna. Negujemo jo, zbirajmo narod v zadrugah in začele se mu bodo celiti gospodarske rane. Snujmo zadruge!

Občni zbor slov. Alojzijevišča

dne 17. julija 1899.

Kakor vsako leto, zbrali so se duhovniki tudi letos v obilnem številu k občnemu zboru. Ti, kateri niso prišli, so pa že naprej pošiali svoje milodare g. blagajniku, ali pa jih kmalu dopošljejo.

Predsednik dr. Jos. Pavlica pozdravi netočno ob 10. uri navzoče ter jim ob enem izroči tudi pozdrav Njega eminence kneza-nadžkofa. (Slava!) V svojem govoru se spominja ranjlih dobrotnikov našega zavoda: msgr. A. Marušiča, msgr. Kumarja, preč. g. M. Zuchiatija, Pelicon, Pertouta, Pervajne i. dr. Priporoča jih vsem duhovnikom v memento pri daritvi sv. maše.

Prebl. g. dr. Lisjak je celo leto brezplačno zahajal v zavod ter si mnogo prizadeval za zdravje naših gojencev. Občni zbor naroči predsedniku, da mu izreče zahvalo.

Č. g. prefekt Val. Kovačič, pravi da mu okoliščine ne dopuščajo mnogo delovati za zavod, da je pa rad hodil ob sobotah spovedovat.

Dalje je g. predsednik poročal o vzgoji in o šolskih vseh. Letos so bili vspeli izvanredno dobri, kakor še nikoli prej. Mnogo dijakov je z odliko. Vsi drugi skoraj brez izjeme imajo srednje rede. Izdelali so tudi taki, o katerih nismo pričakovali. Občni zbor je vzel to poročilo z živahno zadovoljnostjo na znanje ter izrekel popolno zaupanje č. šolskim bratom.

Č. g. blagajnik dr. Andrej Pavlica poroča o dohodkih in o stroških. Vseh dohodkov je bilo 7355 gl. 99 kr., stroškov pa 7260 gl. 72 $\frac{1}{2}$ kr. Več dohodkov kakor stroškov: 95 gl. 26 $\frac{1}{2}$ kr. Dolg pri Montu znaša še 1500 gl.

Izmed občin, ki so se posebno odlikovale v milodarjih za Alojzijevišče, je posebe omenjati: Rihenberg, Solkan, Vipolže, Dreznico itd.; g. blagajnik toplo priporoča nabiranje poljskih pridelkov. St. Andrež, Vertobja, St. Peter, Miren, Sovodnje bi nas lahko za tri leta založili s krompirjem (Vlč. g. Hvalica kliče: Saj smo vam dali tombolo!) Ker se pa ni lani nabiralo, smo morali med letom krompir kupovati. (Vlč. g. Hvalica kliče: Boga zahvalite, če bi bil krompir dober kup!) prav to velja tudi o drugih poljskih pridelkih.

St. Peterska tombola nam je lani donesla 100 gl. Čast in hvala njim, ki so tombolo priredili!

G. blagajnik sklene svoje poročilo z besedami: Vivat, crescat, floreat Alojzijevišče.

G. predsednik pravi, da so č. šolski bratje sprožili misel o domači pripravljavnici. Občni zbor je mnénja, da se bo misel s časoma vresničila, da je pa zdaj treba nekoliko počakati.

Zadnja točka so bile volitve. Med zborovalci zavladala živahnost. Č. g. prefekt Val. Kovačič pravi, da odloži svoj mandat. Č. g. dr. Andrej Pavlica svetuje, naj se za blagajnika voli č. g. Setničar. Vlč. g. Hvalica kliče: Dobro ste vozili

naš voz, vozite ga še naprej. Volimo vse dosedanje odbornike!

To je obveljalo! Le mesto č. g. Val. Kovačiča, ki se je konečno odpovedal, je izvoljen č. g. Fr. Setničar.

Tako se je zaključil občni zbor. Razprave so bile zelo zanimive, da bo gotovo žal vsakemu ki se jih ni vdeležil.

Vivat, crescat, floreat Alojzijevišče!

Politični pregled.

Notranje dežele.

Dunajske demonstracije. Krščanski socijalisti na Dunaju so razširili občinsko volilno pravico za Dunaj. Številno volilcev v prvem razredu so pomnožili od 6000 na 16000. Volilna pravica velikih kapitalistov je več ko za polovico zmanjšana ustanovili so četrto volilno skupino, v kateri okoli 200.000 delavcev zadobi volilno pravico, katere dosedaj nikdar in nikjer v Avstriji niso imeli. In proti taki volilni preosnovi vpirarjajo židovski voditelji mokračev demonstracije, prirejajo shode ter hočejo siloma preprečiti potrjenje novega volilnega reda. Z njimi gredo umirajoči liberalci. Kdo je torej ropar volilne pravice? Ali krščanski socijalisti, ki so tak zakon sklenili, ali židovski voditelji demokracije in liberalcev, ki hočejo ta zakon siloma preprečiti. Da „Slov. Narod“ vleče z dunajskimi mokrači in liberalci, se prav nič ne čudimo.

Politične konference so bile minole dni na Dunaju med grofom Thunom in nekaterimi voditelji desniških strank. Vlada je izjavila, da namerava nekaj dni pred sestankom državnega zbora sklicati k skupnemu posvetu voditelje desniških in levičarskih strank. Vlada bo skušala doseči nekako sporazumljenje ter zagotoviti redno delovanje v državnem zboru. Kako vlada to doseže ob znani nestrpnosti nemških kričačev, je pač unanjka. Ako kaj doseže, bo gotovo le na škodo Slovanov. K večemu Slovincem navržejo še kakega dvornega svetnika.

Vlada paragr. 14. S pomočjo tega paragrafa stopi že s 1. avgustom v veljavo uredba novega davka na sladkor in sladkorne izdelke. Ta davek bo posebno za nižje ljudstvo zelo obteževalen, ker se podraži sladkor s tem za celih 6 gl. od 100 kil. Upati je, da z novim davkom se uravnajo tudi plače državnim služabnikom.

Vnanje države.

Napad na srbskega razkralja Milana rodi že posledice. Ta napad Milan izkorišča za se. Posebno ostro so začeli nastopati proti radikalcem. Celu vrsto oseb so že zaprli. Mej zaprtimi so trije bivši ministri, trije državni tajniki, dva sodnika najvišjega sodišča, pet visokošolskih profesorjev, štirje gimnazijski profesorji, štirje učitelji, deset poslancev, štirje pravniki, dva višja duhovnika, dva polkovnika, več dijakov itd. Vsled tega je jela naraščati razburjenost med prebivalstvom, in vlada se je jela bati splošnega ljudskega upora. Zato je proglasila obsedno stanje za Belgrad in okolico ter naglo sodbo, katera se razteza tudi na vse zaprte. Tako postopajo menda le v nesrečni Srbiji.

Pri splošnih volitvah na Bavarskem je katoliška stranka, ki je dosedaj imela 73 mandatov, pridobila 10 sedežev. Socijalni demokratje so tudi priporili novih 5 mandatov. Poraženi so liberalci, ki imajo le še 53 mandatov.

V Belgiji se je vihar polegel. Zveza med liberalci in demokrati se je razbila. Liberalci so namreč dosegli svoj namen, preprečili so za enkrat njim nepovoljno prevsnovo volilnega reda. Odsek državnega zbora sedaj preresešava razne predloge za volilno reformo. Toda komisija ne bo mogla tako naglo izvršiti tega dela.

Amerikani se pač ne morejo vseeliti zmage nad Španci. Na Kubi jih ljudstvo ne mara. Nagajajo jim tudi boleznii

Vse vojaštvo se je moralo izseliti iz Santiago v gorske kraje, toda vkljub temu jih je že mnogo pomrlo. Prav nič bolje se jim ne godi na Filipinih. Tudi tu je vojna nezmožna za nadaljevanje vojske.

Nemiri v Španiji še niso ponehali. Sosebno v Barceloni množice še vedno divjajo. Prav gorki so samostanom in duhovnikom. 14. julija so na raznih krajih razpočile petarde, ne da bi provzročile kako škodo. Za temi nemiri tiče krivonosci, kojih predniki so hodili skozi puščavo.

Na Cetinju bode poroka prestolonaslednika Danila dne 27. julija.

Kaj novega po Sloveskem?

Na Kranjskem. — Na slovenski nižji gimnaziji otvorijo jeseni 5 razred. — Okoli Novega Mesta je toča naredila mnogo škode. — V vinogradu g. Gregoriča v Krškem se je pri streljanji proti toči razletel topič. 4. kg. težek kos je s toliko silo priletel na prsa vinščaka Sršena, da je po preteku pol ure umrl. — Ponesrečil se je 21 letni Jernej Troha, rudniški delavec v Idriji. Padel je na železni drog, ki mu je predril srce. Bil je takoj mrtev. — Združeni ljubljanski delavci prirede v nedeljo velik shod za vpeljavo splošne volilne občinske pravice. — Obesil se je v Utiku pri Kamniku 77 let stari Jan. Petač s pomočjo verige na nekem podu. — V nedeljo otvoro novo vrhniško železnico.

Na Štajerskem. — Celjsko pol. društvo „Naprej“ je priredilo shod na Vranskem. V tem slovenskem trgu je hotel nemški župan s zvižaco šolo ponemčiti. Shod je ljudstvu odprl oči. — Vojniški občinski svet je sklenil, da ne pozdravi presvetlega kneza in škofa povodom birmovanja. Vkljub temu je bil trg sijajno ozaljšan. — V Jurklostru so zaprli juda Simona Freund, ker se je pregrešil na dvanajsetnim dekletom. — Načelnikom okraj. zastopa v Brežicah je bil izvoljen odvetnik g. dr. Gvidon Srebrč. — Na mariborski višji gimnaziji je bilo v preteklem letu 343 Slovencev ter le 148 Nemcev. — Na Ponikvi je posestnik Šket v pijanosti zaklal svojo lastno ženo.

Na Koroškem. — Slovensko planinsko društvo je na Višarjih otvorilo planinsko sobo. — Od nemškega „šulferrajna“ so zopet dobile podporo šole v Št. Janžu, na Vratah, v Črni in Domačalah, torej samo v slovenskih krajih. — Kneipovo zdravilišče zida č. g. župnik dr. J. Amšl na Jezerku nad Vetrinjem. — V Št. Štefanu v labudski dolini se je sam utopil 80 letni berač J. Heit. — V Št. Urhu, labudske doline, pa se je ustrelil 70 letni posestnik J. Markut. Pač žalostno. — Pri Lušnju blizu Tinj je strela ubila dva človeka.

D o p i s i.

Iz Št. Petra. Milo so peli zvonovi raz stolpa, velik spreved se je tožnim korakom pomikal proti pokopališču nedeljo 2. julija. Priprosto, s cvetjem okrašeno krsto so nesli mladeniči, mladeniči so mu svetili ob strani. Kdo je pač rajniki, katerega spremlja kljub slabemu vremenu tako ogromna množica ljudstva? Kdo mora pač biti, kojemu pošiljajo pevci

še zadnji pozdrav v grob, pojoč krasno milo „jamico tiho“ na njegovi mogili? Ni bratov, ne sestra, ni niti jednega njegovih znancev navzočih, ki bi porosili solzo žalosti za njim. In vendar se je zalesketalo ob robu pregodnjega groba nešteto očes v solznih kapljicah.

Le to je ljudstvo vedelo, da je rajniki Janez Breclj, službujoč pri Rebku, petek popoldne prišel po opravilu v Št. Peter — nič žalega sluteč — in da ga je ta hipoma pokosila kruta smutna kosa. Prišel je sem kot tujec — nihče domačih ga ni poznal, — a spremili so ga v večnost kot brata.

Na priporočilo preč. g. dekana v cerkvi so se odzvali ljudje v tako mnogobrojnem številu in so skazali zadnjo čast preminolem bratu v Kristusu.

Po dokončanem pogrebu nabirala sta ob pokopaliških vratih dva domačina miloščino. Nabrali so precejšnjo svoto za sv. maše po ranjem mladeniču. — Za tako plemenito dejanje vsa čast vrlim Št. Petercem, posebej mladeničem in pevcem!

Naj omenim, g. urednik, pri tej priložnosti še nekaj pohvalnega o naših pevcih. — Znano je, da smo imeli v Št. Petru velik pevski zbor, ki je nastopil večkrat o različnih prilikah s splošnim odobravanjem občinstva. In kake važnosti je bil, vemo posebej mi ob jezikovni meji.

Ta pevski zbor, da si je začasno zamrl, se je zopet obnovil! Nad 30 pevcem zahaja sedaj skoro redno po dvakrat ali celo večkrat na teden k prostovoljnim pevskim vajam, katere vodi g. Matija Lovrenčič, nadučitelj in pevovodja „Slovenske Zveze“.

O uspehih imamo večkrat priložnost se prepričati. V lepih večerih slišimo izpod lipe na trgu ubrano prepevati krasne slovenske pesmi, in človeka mora pač veseliti pošteno, narodno petje. Saj s takim petjem se morajo počasi izpodrinuti vse laške in tudi slovenske umazane popevke, a, — kar je najvažnejše, — goji se na najlepši način narodna zavest mej ljudstvom. Zeleti bi bilo, da pokažejo svojo spretnost tudi širšemu občinstvu, upamo, da se bo za to ponudila prilika pri tomboli 30. julija pri prosti zabavi.

Za dosedajne vspehe gre hvala se ve vztrajnosti in dobri volji pevcem, v prvi vrsti pa požrtvovalnosti njihovega pevovodje!

Iz Kanala. Pri nas osnoval se je tamburaški zbor. Preteklo je komaj nekaj mesecev, odkar so se začeli uriti naši vrli tamburaši, in prišli so pri vseh ovirah (učitelj jim je namreč po parkratnem poučevanju odpovedal) takó daleč, da so v nedeljo 16. t. m. že drugič javno nastopili ter nas iznenadili s svojim „koncertom“, ki se je že drugič sponesel v splošno zadovoljnost. Poslušalcev je bilo polno dvorišče gostilne pri „zlatem levu“. Žal, da je dež nekoliko kvaril sicer zabavni večer.

Tak napredek je vse hvale vreden, posebno, ko se mladeniči sami urijo in je ves uspeh le sad njihove pridnosti in vstrajnosti. — Kaj pa s cerkvenim petjem? Tudi tu bi bilo treba kaj storiti. Mar bomo še vedno poslušali na korn glasove ki ne prijačo posebno ušesom. Ne! kajti pobožnosti ne more biti kjer je tako petje. — Prav bi bilo, da bi se oni vrli mladeniči združili tudi v nov pevski zbor ter bi nastopali tudi kot

proti meni je hitela mlada deva, ki me je tako jezno gledala, da sem bil popolnoma osupnjen. Trenotek sem tako stal. Pa strah in sramota mi vrmeta moč, hitro se obrnem, z enim skokom sem bil pri zidu, z drugim pa na oni strani. Pa skočil sem iz dežja pod kap. Skok je bil namreč prehitel in preslab, padel sem namesto na cesto v trnje, ki me je hitro objelo na vseh straneh, kakor bi me hotelo držati. Ko sem se vzdignil, imel sem kervave roke, hlače pa na obeh kolenih strgane. Nisem še dobro spoznal svoje žalostno stanje, že zaslišim nad seboj veseli smeh deklice ki je hitro pregledala moj položaj. Mislim sem, da se bom v tla vdrl od sramote. Žalosten in jezen sam nase se izkobacam iz trnja v katerem je ostalo tudi vkrađeno grozđje in hitim k tovarisu, ki je stal na sredi ceste in začuden gledal na zid. Kaj mi je bilo storiti? V mesto nazaj tak nisem smel iti, naprej mi pa ni kazalo. Greva vendar le naprej, če bi morabili našla kje kakšno hišo. Komaj sva naredila kakih sto korakov, že sem zapazil mej drevjem lepo hišo, ki je bila na moje veselje tudi gostilna. Ko sva pršla do nje, sva prestopila prag brez premisleka. Pa — komaj sem prestopil prag, stal sem zopet, — pred mojo pre-

cerkveni pevci. Tudi to bi bilo v čast kanalski občini in njih cerkvi, ki daleč na okrog slovi.

Ravno zdaj se cerkev v Kanalu s cela popravlja. Naj bi tedaj v prenovljeni cerkvi nastopili tudi novi pevci, ki so od vseh občinarjev toli zaželeni.

Iz Primorske Švice.* (Visoki gosti konec let. junija). Preč. in velezaslužni naš književnik in pisatelj g. profesor Francišek Lampé je bil letos prvi hribolazec s Kranjskega skozi Pišenco in čez Vrh noter v Trento. Žal, da je tedaj radevalo in da ni mogel pasti svojih radovednih oči po naših orjaških gorah in planinah. Dne 22. je maševal pri Devici Mariji v Trenti, potem pa se je povrnil skozi Sočo in Bolec čez Predel nazaj — in marsikatero iskreno srce je med tem prosilo Boga, da bi takó blag narodnjak zdrav in srečen ostal na tem in vsakem prihodnjem potovanju.

Ravno ta le prvi g. gost je vedel natančneje povedati, da pridejo v osmih dneh mnogi izletniki, ki pa bodo bolj „šumeli“. Res, kranjsko in primorsko gozdno društvo napovedalo je za 29. junija skupen izlet s Trbiža čez Predel in Bovec v Primorsko Švico do Sočinega izvira, za 1. t. m. pa svojo 22. občno zborovanje v Sorčevi dvorani v Bolcu. Bili so povsod primerno sprejeti. Poleg društvenega predsedništva in udov bili so nekateri odličnjaki, kakor knez Auersperg, vitez Burgstaller iz Trsta, voditelj c. k. okr. glavarstva v Tominu, in drugi povabljeni prijatelji društva. V Trenti je bil dne 30. društveni sestanek. Bolšk gostilničar je imel skrbeti za grlo in želodec. Ker je praktičen, prinesel, oziroma pripeljal, je vse seboj, tako, da ni potreboval zkoraj niti ognja. Ker si je dal s potrebo veliko opraviti, imel je isti dan za navadni ponedeljek, tako, da je moral navzoči g. župnik za isti slučaj vdeležence dispensirati. V družbi je bil posebno glasen nek načelnik postaje v Budapešti, g. Caučig, kakor se je zapisal v knjigo tujcev v Baumbahovi koči. Kljub slovenskemu rodu, mi mu nismo k srcu privrastle. Potem smo stopali proti Bolcu, kjer je bila drugi dan seja. Po 8. uri se je odprla, in prvi je čital svoj referat o tem izletu in o gozdnem stanu v bolškem okraju komisar g. Urh. Vovsky (Čeh); drugi gozdar Rudolf Schädinger (Nemec); o škodi za gozde vsled požiganja planinskih pašnikov in vsled črtenja; tretji: zastopnik poljedelskega ministerstva g. Anton Rossipal, kako je prizanašati mladim drevesom in sploh gozdnemu naraščanju in zadnji, g. višji gozni svetnik Vencel Goll: o pogodovanju na Kranjskem in Primorskem. Hrvat, gozni svetnik Jožef Pučić je predlagal, naj še v bolškem okraju kozja paša kar mogoče omeji ter naj bi visoka vlada morebitno škodo pri ljudeh drugače poravnala. Prišlo je do več sklepov ali resolucij na vlado. Lah Rubbia se je posebno oziral na laške pokrajine.

Povedalo se je, da se bo od zdaj naprej natančneje pazilo na bolške gozde, kakor doslej, — in da se postavijo hitro te dni v treh občinah na Bolškem (v Bolcu, Čezsoči in Logu) novi gozdni čuvaji, ki bodo nadzorovali občinske gozde, pa bodo podrejeni in odgovorni c. k. okr. glavarstvu. Zato službo bodo prejeli po 300 glđ. na leto, katerih polovico zloži dotična občina, ostalo pa prispeva sama vlada. Ostale občine na Bolškem, v kate-

ganjalko. Čutil sem, da se mi je srce vstavilo, kri mi je pa zbog sramote vdarila v glavo, da nisem mogel nič misliti. Pa prirojena mi lahkomišljenost je tudi ta strah hitro premagala, naredim lahek poklom in veselo rečem.

Oprostite gospodična, da se predzmem po tako nečastnem dejanju, pred katerem ste me zatekli, prositi nekoliko zdravila mojim ranjenim hlačam.

Njem obraz se nagrbanči, za to pravi jezno: Gospod, če ste še vredni tega imena, vi ste v resnici preveč predzrni. Kaj ste pa imeli v našem vinogradu?

Kaj jaz? — Jaz prav nič. Kolika nesramnost! Sedaj mihoče še vstajiti da ni kradel grozđja.

Nikaker ne, gospodična, tega, nikoli tajil ne bom, vendar jaz nisem nič imel notri pač pa vi — lepo grozđje.

Proti svoji volji se je nasmeñnila tem besedam, jaz pa ojunačen nadaljujem:

Torej, če hočete, da bom saj nekoliko podoban „gospodu“ dajte mi šivanko, da si hlače zašijem, kakor vem in znam. Zraven vas pa prosim, da se nekoliko potolažite, saj sem že dovolj kaznovan.

Za sedaj naj bo, je rekla čez ne-

rih vlada še vporni duh, pridejo tudi precej za njimi.

Potem se je položil račun za preteklo leto ter ob enem prevdarek za naprej itd.

Da je sledila hitro na to neizogibna velika „pogrnjena“, pri kateri se je jedlo (ali zajemalo) z veliko žlico in slednjič s šampanjcem pokalo, se razume samo ob sebi. Da je bilo med zborovanjem radi vdeležencev od vseh vetrov vse nemško, transeat, pa da je sledil vsaki napitnici, od prve (cesarju) do zadnje, ki se je končala tako: „Herr Wenzel Goll, er lebe wohl!“ vselej zategnjeni: Hoch! in to celó po trikrat, vmes pa edini eden „Živijo!“ to je vendar neodpušljivo, posebno če pomislimo, da nas je bilo največ Slovencev.

*) Za zadnjo številko došlo prepozno.

NOVICE.

C. kr. namestnik Gošs je sredo 19. julija uradno obiskal Št. Peter, Dornberg, Rihenberg, Ajdovščino in se je vrnil čez Komen v Trst. Sprejem je bil skoro povsod precej hladen. C. kr. namestnik si je ogledal cerkve, šole in druga javna poslopja.

Imenovanje. Ravnatelj tržaškega c. kr. redarstva, vladni svetnik g. Kristofor Bauič, je imenovan dvornim svetnikom. —

Cesar ju podelil okrajnemu glavarju Alojziju Fabianiju na Voloskem naslov in značaj namestništvenega svetovalca.

C. g. kapelan Fr. Knavs je napravil z odliko terek na Dunaju prvi rigorozum iz bogoslovja Čestitamo!

Promocija. V saboto bo premoviran na dunajski univerzi doktorjem prava g. Francišek Pavletič, odvetniški koncipijent v Trstu. Vrlemu gospodu čestitamo iz srca!

Izjavljamo, da novice „S Krasa“ v zadnji številki našega lista ni pisal „dotični vikar“, kakor ga nekateri sumničijo. Uredništvo.

Boj na Goriškem. Slov. poslanci so v „Gorici“ objavili pismo na dr. Tumo, v katerem ga pozivljejo, da takoj odloži deželno odbornišvo. Dr. Tuma tega ne bo del storil.

Odborniki „Sloge“ so odložili odbornišvo, ker ne morejo sedeti v odboru z dr. Tumo. Dr. Tuma pa se ne umakne. Sedaj prične zopet doba posovanja. Priporočujemo da bo „Soča“ vse nečube izpostavila na javen sramotilni steber. Dober tek! O homatijah in razmerah še spregovorimo.

Občni zbor „Sloge“. Tako burnega shoda še ni bilo. Tuma-Triller-Gabrščekova stranka vprizorila nečuden škandal. Po sili so zahtevali debato o volitvah. Dr. Triller stopil na stolico ter dal znamenje za javni škandal. Tulenje je pričelo. Dr. Tavčar je lahko vesel svojih učencev.

Izvoljeni so bili vsi odstopili odborniki ter učitelja Križman in Furlani. Tumovci se volitve niso udeležili. Bili so pa v odlični manjšini. Komentar o shodu prihodnjič.

Opzarjamo slavno občinstvo, še enkrat da bo 30. julija v Št. Petru v korist „Solskega Doma in Alojzijevišča“

kaj časa, in je izginila v bližnjo sobo, pa kmalu se vrne in s porednim nasmehom mi izroči šivalno orodje. Ko sem se mej tem ozrl, prijatelja ni bilo nikjer. hitro sežem po izročnemu mi orodju in začnem šivati. Pa zastoj sem se mučil, delo mi ni šlo izpod rok. Ko se tako mučim, oglasi se nekdo v kotu:

Gospod, vidim, da vaše roke niso za šivanko. Dajte, da vam jaz zašijem. Hitro se ozrem, odkod glas prihaja, ali joj, mej tem sem si zadržal šivanko v nogu, da sem kar odskočil. Oba sta se začela smejeti tako, da sem se tudi jaz kmalu pridružil temu duetu. Mej tem je, pa iz kota, kjer je sedel in pil, stopil krepak mladenič, katerega pa prej nisem zapazil

Bil je slučajno krojač na potu v Reko, kamor se je napotil za delom. Hitro mu ponudim svojo nogo, da bi mi zašil hlače, pa on s tem ni bil zadovoljen, ampak je hotel da jih slečem.

„Kako bi to vendar mogel storiti tukaj, ko vsaki čas lahko kdo notri pride“, mu odvrnem.

„Stopite v to sobo“, me nagovori mlada nagajivka in poredno se smeje mi pokaže bližnja vrata, in zaprite se od znotraj, pa vas ne bo nihče nadlegoval.“ (Dalje prih.)

L I S T E K.

Pot v opatijo.

Humoreska.

„No, tako strašno menda le ni bilo“, oglasi se nagajivi zdravnik.

„Brez šale, takega dne še nikdar doživeli“, nadaljuje profesor.

„Bila sva torej na poti. Dan je bil krasen. Južno sonce je pripekalo, da je bilo kaj; bilo je namreč v začetku meseca septembra. Ko sva prešla mejo reške okolice, in se napotila po cesti navkreber, vrstili so se na obeh straneh vinogradi, čez zid se je pa bliščalo zrelo grozđje. Skušnjava bila je velika. Usta sem imel suha, žejna sva bila silno, pa nikjer ni bilo ne vode, ne krme. Kaj sem hotel? Hitro se ozrem po cesti gori in doli, če ni kakega človeka. Nikjer žive duše. Premerim z očmi višino zidu, vržen: se čez trnje, ki je bilo ob njem in sedel sem gori na njem. Pazljivo pogledam mej trte, če ni katerega v vinogradu. Nikjer žive duše. Veselo preskočim zid, odrežem dva najlepša grozđja in hočem oditi. Ozrem se po vinogradu in — obstal sem ko pribit. Naravnost

javna tombola, katere naj se vdeleži vsak zaveden Slovenec iz Gorice in okolice. Pred tombolo ob 5. uri začne koncert. Po 5^h se konča razprodajanje srečk; do bilo se bodo le še pri komisiji do 6. Tombola bo na to točno ob 6. uri. Prosi se slavno občinstvo, da se podviza z nakupovanjem srečk, v prav obilni meri. Gre za plemenito narodno stvar! „Mal položi dar, domu na oltar!“

„Eco del Litorale“ se je na našo opazko, da tržaški njegov dopisnik se ne upa priznati Slovencev v Trstu, prav gorijsko zaletel v nas. Mi gospodov okoli „Eco“ ne bomo učili možatega pisanja, povemo jim pa, da s tem načinom nam prav nič ne imponujejo, kakor tudi še niso nič dokazali.

Sprejemanje v „Alojzijevišče“. Kakor vsako leto, sprejeli bomo tudi letos 15—20 učencev v zavod. Učenci ki želijo sprejema v zavod, naj vložijo prošnje do 20. avgusta t. l. Prošnji naj dostavijo šolsko spričalo in krstni list, od dušnega pastirja pa naj si izprosijo za pečateno priporočilno pismo. Prosilci naj imajo pred očmi društvena pravila, ki se glasijo:

§. 3. Učenci, ki hočejo biti sprejeti v zavod, morajo a) biti iz goriške nadškofije,

b) biti lepega obnašanja, zdravi, se spričali izkazati svojo sposobnost za učenje in imeti nagnenje in veselje do duhovskega stanu,

c) biti sposobni vstopiti vsaj v tretji razred na c. kr. vadnici v Gorici (Učencev iz nižjih razredov ali iz ljudskih šol ne bomo sprejemali),

d) biti stari vsaj 9 let, pa tudi ne prekoračiti one starosti, katere bi zaradi vojaškega nabora otežila njih sprejem v kneznadškofijsko semenišče, ali pa po zvršenih gimnazijskih šolah njih vstop v goriško bogoslovnico,

e) biti sinovi poštenih krščanskih staršev.

§. 4. V zavodu dobivajo učenci hrano in stanovanje; za obleko, za posteljno perilo, potrebne učne knjige in druge šolske potrebe skrbe njih stariši, oziroma varuhi.

Vsak prosilec naj napove, koliko bi utegnil plačavati.

Polno plačilo je 12 gld. na mesec. Prošnje je pošiljati: Odbor Slov. Alojzijevišča, Gorica.

V Gorici, julija meseca 1899.

Odbor.

Za Alojzijevišče: Preč. g. Jožef Fabjan 10 kron; preč. g. Alf. Blaško nabral pri vmeščanju novega g. župnika v Škrbini 14 kron; preč. g. Jos. Kragelj, dekan tolminski 24 kron; preč. g. Andrej Ferfolja 20 kron; preč. g. Anton Pahor 20 kron.

Vsem preč. gg. dobrotnikom Bog stotero povrni! Slov. Alojzijevišče se bode vedno v hvaležni molitvi spominjalo svojih dobrotnikov.

Županom v Kobaridu je bil izvoljen dne 17. julija t. l. g. Jož. Rakovšček, oče bilšega učitelja Rakovščeka. Po pretekli dobi tret let so prišli „klačarji“ zopet na krmilo, katero so jim moral prepustiti „placarji“. Nadjamo se, da bode sedaj mir.

Strela je udarila v soboto v hišo veleposestnika g. Fiegelna. Strela je omamila gospodarja, hlapca in dekle.

Male pesmi. V Celju v tiskarni Drag. Kribarja je izšla mična knjižica z naslovom „Male pesni“, ki so namenjene mladini. Pesni je zložil znani pesnik Jožef Mar. Kržišnik, kapelan na Teharjih. Dobivajo se v Celju v tiskarni Dr. Hribarja po 12 kr., po pošti 15 kr.

Iz Volčjegrada nam pišejo, da so zakopali 24 letnega Franciska Rebulo, vrlega mladeniča. Pokojni je bil marljiv delavec v nabrežinskih kamnolomih. Pogreba se je udeležila vsa mladina.

Žalujoci tovariši.

Pognali so jih. V Piranu so Italijani priredili shod za namenom, da ustanove zadruge za razprodajo poljskih pridelkov s piranskih kmetij. Kmetje, ki so bili že prevečkrat osleparjeni, niso hoteli verovati, da bi gospoda res snovala zadruge v njihovo korist. Izrazil so ta svoj dvom na precej krepak način. Zagnali so hrup in začelo je palati tudi batin. Gospodaj so skozi okna in vrata bežali na prosto. In ti kmetje — so Italijani.

Solska razstava v „Solskem domu“ je izbujala občno pozornost. O razstavljenih delih je bila sodba obiskovalcev prav laskava.

Šestrazredna zasebna ljudska šola društva „Solski dom“ je obiskovalo letos 356 otrok. V mestni slovenski štirirazrednici jih je bilo 240. 506 otrok je tedaj hodilo v slovensko šolo.

Izid zrelostnih izpitov na gim-

naziji. Od 35 osemšolcev je delalo izpit 30. Od teh je napravilo izpit s povoljnimi upelhom, 5 od teh z odliko, 6 jih sme iz enega predmeta izpit pomoviti, 3 so padli za celo leto. Slovenci maturantje so bili štirje.

Toča je napravila precej škode v Krombergu in v Solkanu. Nekaterim je uničila skoraj polovico pridelka.

Nesreča v Pulju. V trdnjavi sv. Danijela poleg Pulja se je povodom vaj razletel top ter ranil štiri vojake.

Visoka starost. „Glas Črnoгорca“ poroča, da v Belotiču živi 125 let stara vdova Stanica Borovič.

Davčni popust. Za tekoče leto popusti vlada vsled novega dohodninskega davka na zemljiškem davku 12.5 odstotkov, pri hišnem pa za 11.2 odstotkov.

Hrvatska gimnazija v Pazinu se otvori s početkom prihodnjega šolskega leta in sicer prvi razred. Pazinski rodoljubi so že osnovali dijaško podporno društvo. Učiteljev in duhovščine naloga je, da izberejo zadostno število sposobnih učencev za I gimnazijski razred.

Trgovsko obrtna zadruga je imela v juniju 241.546 kron 7 vin. prometa. Hranilnih vlog se je vložilo 54.110 kron 86 vin., izposojil pa se je dovolilo 550.418 kron 10 vin. Število deležev je naraslo na 2457.

Pogorel je v nedeljo hlev Antona Semoliča, po domače Koradina, v Brestovici. Kako je ogenj nastal, ni znano.

Česko tehniko v Brnu otvori vlada še to jesen. Za to so se Čehi že dolgo poganjali.

Vojaki zastrupljeni. V Tridentu je bilo zastrupljenih 36 vojakov, ker se je po neprevidnosti arzenik zamešal med sol. Vojaki so iz nevarnosti.

Dobro so se imeli Goričani dne 10 t. m., ko so dirkali z osli. Posebno pa je navdušenje vzkipele zvečer ob godbi, ki je zasvirala istrsko himno. Viva Istria! Viva Capodistria! se je razlegalo po Dreherjevem vrtu. Zakaj, to ume vsak, ki ve, kaj se je godilo ob zadnjem deželno zborškem zasedanju v Kopru.

Slavnostno zborovanje na čast prevzornemu kardinalu je priredila „Unione-cattolico-sociale“. Govorila sta msg. Alpi in g. Planiscig. Kardinal se je zborovanja udeležil.

Nezgodna na železnici. Vihar, ki je nastal 14. t. m., pognal je štiri tovarne vozove s postaje Zagrad ter jih tiral proti Ronkom. Naenkrat prižvižga vlak ter treči v vozove. Štiri vozovi so razbiti. Človek se ni noben ponesrečil.

Slavnost blagoslovljenja zastave društva „Adrija“ v Barkovljah je bila sijajna. Pokazalo je, da tržaški Slovenec še živi, neomajen kakor skala. Ziveli zavedni Barkovljani!

Sin Ceconijev se je 18 t. m. vsmrtil. Amerikanski dvoboj?

Pri Sv. Ivanu v Trstu se je vrigel tamosnji domačin v občinski vodnjak „na gmajni“. Bil je že več let bolan.

Na občnem zboru kranjske kmetijske družbe je nastala rabuka. Na zbor je prišlo nad 300 kmetov. — udov To pa liberalcem in načelniku dr. Tavčarju ni bilo po volji. Bali so se, da prodro kandidatje kmetijske stranke. Začeli so razsajati in vpiti, da se volitev ne sme vršiti, ker da ni mogoča kontrola. Ker je bilo gotovo, da prodro kandidatje kmetijske stranke, je predsednik g. Murnik kar samo — oblastno zaključil občni zbor. Taka je svoboda pri liberalcih.

Društvo „Solski dom“. — (VI. izkaz od 1. do 30. junija). Kot ustanovniki so se oglasili z doneskom 100 gld.: Sl. županstvo v Nabrežini in gospod M. Pregelj, profesor na navtični šoli, sedaj pri Sv. Lucij na Mostu.

Vplačali so:	gld. kr.
Prof. Bežek Viktor za mesec junij	2.—
Sl. županstvo v Ajdovščini ustanovnine	100.—
Hausner Ivan, trgovec v Gorici, na račun ustanovnine še	25.—
Sivec Fran, c. kr. vadn. učitelj, letnino za 1899.	5.—
Zorzut Ant., nadučitelj v Medani, preostanek naročnine „Edinosti“	0.50
Šantel Ant., c. kr. prof. v Gorici	5.—
Oblak Janez, župnik v Gradu pri Bledu	1.—
Golja Ulrich, posestnik v Dornbergu	0.50
Vrtovec Jos., krojač v Vel. Žabljah	0.20
Koren A. v Gorici za april in maj	2.—
Blažon Fran, „ „ „ „	2.—
Kavčič Jos., „ „ „ „	2.—
Bolko Leopold, za maj in junij	2.—
Črnigoj Jos., knjigovez v Dobravljah	1.—
Dragotin Treo, odvetnik v Postojni	1.20
Pavlina Pajkova na Dunaju	5.—

Po upravništvu „Soče“ št. 38	22.84
„ „ „ „ 40	27.66
„ „ „ „ 42	6.40
„ „ „ „ 46	138.75
„ „ „ „ 48	12.61
Leban Fran, nadučitelj v Trnovem, nabral v pisani družbi pri Peršiču	1.20
Dr. Anton Gregorčič, pokroviteljnine še	300.—
Pavlica Jos., župan v Rihembergu	0.50
Ličen Maks, posestnik v Rihembergu	0.50
Reja Ivan, krčmar v Gorici, na račun ustanovnine	25.—
P. Hijacint Šalamun v Vel. Žabljah nabral z geslom: „Pomagajmo svojim vojakom“	2.—
Hranilnica in posojilnica v Tolminu	45.—
Županstvo v Kanalu podpore	10.—
Dr. A. Rojic v Gorici	0.20
Gostje zbrani v Škrbini na ženitovanju g. Leop. Abrama dne 22. maja	6.—
Po upravništvu „Soče“ št. 50	18.10
„ „ „ „ 52	5.70
Skupaj	774.86
Vsled prejšnjih izkazov	4357.93 1/2

Do 30. junija torej došlo 5132.79 1/2. Odbor društva „Solski dom“.

Vabilo k izletu na Črno prst, kateri priredi „Soška podružnica“ Slov. planinskega društva v sredo 26. in četrtek 27. julija 1899. Vspored: 1. Odhod iz Tolmina z vozovi do Podbrda v sredo 26. julija ob 3 uri popoldne. Prenočišče Podbrdom. 2. Odhod na Črno prst (3 1/2 ure hoda) iz Podbrda v četrtek 27. julija ob 3. uri zjutraj. 3. Opoludne skupni obed v Hudajužni v gostilni g. Simona Kemperle in potem občni skupni odhod v Tolmin z vozovi.

Udeležniki blagovolijo naj se javiti zaradi preskrbljenja vozov, priprav za prenočišče, obed, nosače itd. najkasneje do 23. t. m. v pisarniki podružničnega načelnika dr. K. Trillerja v Tolminu. — Gostje dobro došli! — Tolmin, dne 14. julija 1899. — Odbor „Soške podružnice“ Slov. planinskega društva.

Izkaz dohodkov, stroškov in premoženja „Dijaške kuhinje v Trstu“ za šolsko leto 1898-99. Dohodki: Od lanskega šolskega leta ostalih 8 gld. 58 nč., dohodki, ki smo jih že objavili v tem šolskem letu in sicer 30. oktobra, 21. decembra in 3. marca v „Edinosti“ in v „Primorskem listu“ — znašajo: 356 gld. 30 nč.

Za tem so še darovali: N. N. 2 gld., g. J. Sotlar 2 gld., g. E. Legat 2 gld., g. Miha Truden 18 gld., g. Ivan Mankoč 10 gld., g. dr. Glaser 2 gld., župnik Budin 2 gld., g. šolski svetnik Jesenko za drugi semester 10 gld., gospa Buontempelli 5 gld., Lucija Smolnikar 3 gld. 50 nč., g. St. Jenko 2 gld., Tržaška posojilnica in hranilnica 40 gld., g. Albori 5 gld., g. J. Gergič 2 gld., gospa A. Maraitini 50 gld., g. K. Gregorič 20 gld., g. Fr. Gustin nabral 6 gl., g. Klemenc 2 gld., g. Živic 1 gld., g. A. Furlan 3 gld. **Skupni dohodki: 552 gld. 38 nč.** Troški: Za hrano se je plačalo vsega 432 gld. 92 nč. Dijakom za knjige, solnino in druge potrebščine: 75 gld. 90 nč. Izkaz premoženja: 43 gld. 46 nč. Dijaško kuhinjo je obiskovalo 37 gimnazijcev in realcev iz raznih krajev tržaške okolice.

Vsem blagim dobrotnikom bodi izrečena najtoplejša zahvala, istotako slavnemu odboru „Tržaškega podpornega in bralnega društva“, ki je dijakom odkazal svojo lepo dvorano za obedovanje in učenje.

Trst 4. Julija 1899. Julij Warty.

Koliko je šol pri nas in drugod? Pri nas nekateri ljudje godrnjajo, da se zida in ustanavlja preveč šol. V resnici pa imamo mi v Avstriji, in zato še posebno mi Slovenci pre malo šol, kakaj pa drugod jih imajo več. Zato pa je ljudstvo po nekaterih tujih državah bolj izobraženo, pa tudi bolj — premožno. Poglejmo! — Avstrija šteje 42,580.000 duš in ima 17.735 ljudskih in 472 meščanskih šol. Pride terej na vsakih 100.000 prebivalcev po 74 šol, ali ena šola na 1350 duš. V Severni Ameriki pa pride ena šola na 210 prebivalcev, v Norvegiji na 270, na Švedskem na 443, na Francoskem na 473, na Italijanskem na 546, na Španskem na 560, v Luksenburgu na 624, na Danskem na 601, na Nemškem na 826, na Portugalkem na 848, na Nizozemskem na 1015, v Belgiji na 1070, na Angležkem na 1203, na Grškem na 1245, na Rumunskem na 1754, v Bolgariji na 1784, v Rusiji na 2196, v Srbiji na 3112 duš. Rumunija, Bolgarija, Srbija, Rusija in seveda Turčija

so na slabšem ko mi, po drugod je povsod boljše.

Koliko velja avstrijsko in evropsko vojaštvo na leto? Avstrija je potrošila od leta 1866. do danes vsega vkup 3900 milijonov gld. (Za letošnje leto samo je bilo za vojaštvo v proračun postavljenih 184 milijonov gld.) En infanterist velja pri nas na leto 221 gld., lovec 226 gld., kavalerist 468 gld., topničar 348 gld., ženist 246 gld., voznik 500 gld.; povprek velja eden vojak 325 gld. na leto brez orožja. Novo orožje (puške, sablje itd.) je veljalo pri nas od leta 1866. do leta 1888. vkup 187 milijonov gld. — Vse Evropske države pa izdajajo za samo vojaštvo na leto več ko 2500 milijonov gld.! Evropske vojske so požrle v poslednjih 40 letih 28 milijard 25 milijonov, t. j. osemidvajsetisoč dvestopet indvajset milijonov gld.! Padlo je v teh vojskah 2 milijona 580 tisoč mladih in zdravih fantov! — S temi vojskami napravile so evropske države 52 tisoč 775 milijonov gld. državnega dolga. Potem pa še ljudje poprašujejo kam gre denar?

Industrija napreduje tudi pri — beračih. V New-Yorku je policija prišla na sled neki posebni družbi; zadela je namreč na družbo beračev, katere je po najmodernejših načelih in po najpopolnejših načinih delovala v povzdigo industrije beraške. Ta akcijska družba je bila tako cvetoča, da si je naročila v Brooklynu neopravljeno stanovanje za 25.000 fr. V tem stanovanju so bili naloženi društveni zakladi: 3000 bergelj, 4000 rok in nog z lesa, 6000 pisem, katere tožijo o grozni nesreči onih, ki z njimi po cestah ljudi nadlegujejo. Vsako jutro so se zbrali delničarji v teh prostorih, tam so dobivali vsak dan sredstva za svoje delo čez dan, dobili so berglje za 1 frank, leseno nogo ali roko za pol franka, pismo za 25 cent. Poleg tega so v društveni pisarni dobili naslove radodarnih ljudi, bolj obiskanih javnih prostorov, podpornih društev itd. Za čas boleznih so bili po društvu z vsem oskrbljeni. Vsak mesec so dobivali izplačane visoke delnice. — Načelnik društva je postal v kratkem bogatin in v gledišču se je uprav kratkočasil z damo v dijamantih, ko ga je policija prijela in zaprla. — Sedaj je društvo razgnano in njegovo bivališče je zaprto. Najbrže, da se razkropljeni udje zopet zbero in se lotijo dela, vsaj človek je ustvarjen za — delo!

Moderna tehnika v službi tatov. V Londonu se je pred nekaj dnevi pripetil dogodek, ki vzbuja občno pozornost prebivalstva. Iz močne, rekli bi neprodne železne blagajne, ki je bila opremljena z vsemi modernimi napravami v svrhu varnosti pred tatovi in ki se je nahajala v globoki podzemski kleti, katere močni zidovi ob straneh, na stropu in na dnu so bili podobni stenam vojnih oklopnih, iz te blagajne je bilo toraj ukradenih pri zaprtih vratih 20 tisoč funtov šterlingov, o katerih še sedaj ni ne duha ne sluha, kakor tudi ne o tatovih. Posluževali so se toparji svedra iz diamanta, s katerim so mogli prevrtati tudi najtrše skale, neke vrste plinove svečilke, katere plamen je raztopil najdebeleje železne ploče, in železnih drogov, s katerimi so odpravili zidovje in kamenje. Delo so izvršili pod zemljo iz sosednje kleti v nekako osmih dneh. Prvih sedem dni so porabili za rov do blagajne, poslednjo noč pa za vrtanje železa. Pretrgali so isto noč tudi vse brzojavne in telefonske zveze. Tudi pri menjavanju bankovcev in na poznejšem begu niso mogli priti na sled roparjem.

Nesramnost židov raste. Dne 25. junija so židje v Lvovu s kamenjem napadli katoliški pogrebni spredov. Jeden kamen je zadell mrliča spremljajočega duhovnika. A to židom še ni zadostovalo. Z okna zlili so na pogrebce poln škaf pomiji. Pogrebnički so vse mirno prenesli.

Isti dan so židje zvršili še hujski zločin. Ob 11. uri po noči je šel duhovnik z Najsvetejšim k bolniku. Naenkrat se odpre okno, in judovska buča pokuka skozi okno, in na duhovnika se vlije vsebina ponočne posode. Policijskega agenta, ki je šel v hišo, da poizve ime zločinca, so židje vrgli po stopnicah. Nato so odposlali oddelek 10 policajev, ki so prijeli celo družino Steubach, katere je stanovala v dotičnem stanovanju. Prebivalci so radi čidovskih nesramnostij silno razburjeni.

Sešito srce. V „Edinosti“ se opazuje nenavadna operacija, katero je dr. Pamoni izvršil na nekem 23 letnem mladeniču. Istega so bili zločinci napali ter ga z bodalci ranili v srce na dveh mestih. Mlto živega so ga spravili v bolnišnico. Dr. Pamoni je prerezal prostor med tretjim in petim rebrom ter opazoval rano v srcu. Na osrčniku je videl ubodnino, katero

je razširil na šest centimetrov. V prednji steni srčnega prekata sti bili rani, po en centimeter dolgi. Iz istih je bruhala kri curkoma. Dasi sti bili rani nevarni, vendar je poskusil zdravnik sredstvo, ki se, v takih slučajih še ni rabilo: zašil je rani. In glej, čez 49 dni je mladi mož zapustil ozdravljen bolnišnico.

Romanje v Jeruzalem. Zadnji obrok za zglasevanje na božjo pot v sv. deželo se bliža svojem koncu. Slovenci, ki imate dovolj gmotnih sredstev, pridružite se temu romanju, s katerim se slovenski narod pokloni božjemu Zveličarju tam, kjer je živel, učil in za nas trpel. Trolci, ki so to pot lani hodili, so se duševno vsi poživljeni vrnili domov, in nameravajo prirediti novo romanje na svete kraje v Palestino. Slovenski narod s tem romanjem proslavi Boga in samega sebe.

Slovani na šoli političnih znanostij v Parizu so letos dosegli nenavaden uspeh izvemši prvo mesto in nagrado v znesku 300 frankov so vsa druga mesta dobili Slovani. Tako je drugo nagrado 200 frankov dobil Hrvat St. Radič, tretjo Poljak Kinjorski, četrto Bolgar Mihajlov, peto Hrvat Jelavič, sedmo zopet Poljak Kripski; v vrsti odličnjakov sta tudi dva Rusi.

Vezuv. je minuli teden sipal ognjen dež na Pompeji in bližnjo okolico Ljudje so morali bežati.

Trije vlaki so trčili v noči od nedelje na ponedeljek na ameriški železnični postaji Winsford. Najprej je pred postajo skočil s tira tovorni vlak in stem zastavil bližnji tir, po katerem je nekaj minut pozneje pridrdral drugi tovorni brzovlak in se z vso močjo zagnal v razbite vozove prvega vlaka. Toda to še ni bilo dovolj. Od nasprotne strani je došel kmalu nato zabavni vlak z velikim številom izletnikov ter z vso silo butil v razbite vozove prvih dveh. Razbitih je do petdeset voz in ranjenih veliko število oseb. Nesreča se je morala pripetiti le vsled skrajne nepaznosti osebja, čegar prva dolžnost bi bila morala biti odvrniti nadaljo nesrečo.

Katoliška delavska društva na Nemškem. V „Zveze“ južnonemških katoliških delavskih družeb je stopilo 281 društev s 46.535 člani. 102 društev ima svojo blagajno, iz katere so izplačali 25.789 mark rodbinam umrlih članov. Blagajno za bolnike si je ustanovilo 105 društev ki so izdala za podporo 89.833 mark. Lastne hranilnice ima 63 društev, v katere so vložili l. 1898 143.740 mark. Knjižnice brojijo nad 10.000 knjig. Šest društev ima vzako svoj lastni društveni dom v skupni vrednosti 2 mil. mark. Tako napreduje delavstvo, če se združuje.

Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani so poslali: G. dr. Juro. Hrašovec, advokat v Celju 1 gld. 05 kr. — Kovačev Matjaž Krabonoš 1. gld 50 kr. — Slavna Posojilnica v Celju letne podpore 50 gld. in za novo slovensko šolo na Muti 100 gld. — Č. g. Fran Zdolšek, župnik pri Sv. Jerneju pri Ločah 4 gld., katere je volil pok. mladenič Anton Marguč — G. Ivan Rožman v Konjicah nabral na prijateljskem večeru na čast slovenskega skladatelja Vek. Vavpotiča in slovenskega rodoljuba J Puklna 7 gld. — Č. g. Andrej Keček, kapelan na Muti, nabral za mutsko šolo 25 gld 50 kr., in sicer na instalaciji č. g. Franca Klepača, župnika pri S. Ožbaltu, in Franča Hurta, župnika na Muti, 14 gld. 50 kr. potem so darovali č. g. Jurij Bezenček, župnik v Caaramu 1 gld, ter č. g. Matija Skočajec župnik pri S. Florjannu ob Boču, in g. dr. Franc Jankovič in njegova soproga 10 gld. — G. Fran Rudolf, gostilničar v Črnem Vrhu 50 kr. — Namestno kresa pred praznikom sv. Cirila in Metoda N. z N. 10 gld. — Č. g. Fr. Sal. Gomišček, kapelan v Jarenini, nabral za mutsko šolo med dohovniki na pastoralni konferenci v Jarenini 7 gld. — G. Martin Kocbek, c. kr. notar v Marenbergu, ob selitvi v Konjice iz nabiralnika 5 gld. 80 kr. — Č. g. Andrej Šimenc, župnik v St. Lovrencu, 5 gld. — Č. g. Mihael Sajč, župnik v Štangi 80 kr. — Podružnica za Bled in okolico 50 gld. — G. Ivan Perdan, veletržec v Ljubljani od Cirilmetodovih vžigalic zoper 200 gld. — Č. g. Novak, kapelan v Metliki; v dober namen na čast slovenskima blagovestnikoma 5. gld. — G. Josip Vrtovec, krčmar v Vel. Žabljah, iz Vrtovevega nabiralnika 1 gld. 20 kr. in iz Kosavelovega 12¹/₂ kr. — Č. g. Ivan Sakser, župnik v Hotečah, 2 gld. — Slavna „Narodna tiskarna“ v Ljubljani 50 gld — Podružnica v Ljutomeru 8 gld. kod. preostanek kresa — Č. g. J. Tiringar, kapelan v Predloki v Istri nabral 5 gld., katero so darovali v proslavo Sv. Cirila in Metoda: č. g. župnik Jos. Sancin 1 gld. 50 kr.,

Mimica Sancin, Lena Rechberger, Dragotin in Marija Šiškovc po 50 kr., Josip Koblar in Antonija Herzog po 10 kr. in nabiratelj 1. gld. 30 kr. Rajhenburški Harambaša nabral med ondrotnimi rodoljubi za godovno darilce sv. blagovestnikoma 16 gld. — Č. g. Martin Medved, kapelan v Slov. Bistrici nabral pri veselici v Polčanah 6 gold. — Moška podružnica v Kranju 60 gld. — Za mutsko šolo so darovali na pastoralni konferencij v Marenbergu zbrani dohovniki 10 gld. in sicer č. g. Juri Zmavč 4 k., Andr. Keček 3 k.; Avg. Hecel, Franc Klepač, Rud. Raktelj, Fr. Kurt, Mat. Tentinek po 2 k. in Mart. Stol. Fr Mandelček, Jos. Somrek po 1 k. — Prisrena hvala vsem darovalcem. Pri tej priliki posebno priporočamo izvrstne vžigalice družbe sv. Cirila in Metoda. Nobena slovenska hiša ne bodi brez teh vžigalic; tirjajmo jih po vseh prodajalnicah!

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

JAVNA

Tombola

v ŠT. PETRU

bo v nedeljo 30. julija 1899 ob 6. uri popoldne na travniku za cerkvijo v korist Šolskega Doma in Alojzijevejšča.

Dobitki: prvi 200 kron, drugi 400 kron.

Ob. 5. uri prične KONCERT, pri katerem bo svirala cela godba c. kr pešpolka 47 pod osebnim vodstvom visokor. g. pl. Benczurja.

Po tomboli se nadaljuje koncert v posebnih prostorih s prosto zabavo in narodnim petjem.

Poskrbljeno bo tudi za dobro postrežbo.

Srečke po 20 kr.

Goriške Slovence in njih prijatelje vljudno vabi k obilni vdeležbi Odbor „Slov. Zveze“.

Dober zaslužek

za sposobne, vztrajne, potovalne zastopnike, zmožne deželnih jezikov z dobrimi referencijami.

Več pri ljudski zavarovalnici „Universale“ v Vrtni ulici št. 25 (Via Giardino).

Saunig & Dekleva

V GORICI — Nunske ulice 14-16 — V GORICI

prodajalnica in edina mehanična popraviljalnica šivalnih strojev

Brez konkurence! V zalogi se nahaja nad 100 šivalnih strojev, n. p. za čevljarje, krojače in šivilje. Vsi stroji za šivilje se vdobe od 32 gld. naprej.

V zalogi imata tudi dvokolesa, puške in samokrese.

Ed. Pavlin,

v Gorici

v Nunskih ulicah št. 10.

nasproti gostilne „Belega Zajca“ usoja priporočiti preč. duhovščini in sl. občinstvu svojo veliko zalogo nagrobnih vencev vsake vrste, rož za cerkve, palm, šopkov za nove maše in poroke, voščeni sveč, mrtvaških oblek, rakev vsake velikosti, zlatih čerk. lesenih stajal za palme, zlatih loncev, svilnatih trakov vsake širjave in barv, črno rumenih, trobojnic bisernih vencev, papirja (mansete) za šopke, papirja v vsakih barvah za izdelovanje cvetlic.

Belega in črnega papirja in zlatih nog za rakeve, zlata za olepšanje.

Vse po najnižjih cenah

Opozorjam tudi da tiskam črke na derilo in sprejemam vsa v to stroko spadajoča dela.

Anton Obidič,

čevljar

v Semeniški ulici št. 4

v Gorici,

priporoča se

za raznovrstna naročila po meri za gospe in gospode.

Naročila se izvršuje hitro Priporoča dalje tudi svojo.

Konsumna zaloga olja

razpošiljatve iz glavnih pridelkov od 5. litrov naprej (prosto Gorica).

Olje jedilno fino	32 krajcerjev
„ dalmatinsko	36 „
„ istersko	40 „
„ namizno I.a	44 „
„ „ najfinejše	48 „
„ „ extra	56 „
„ „ specialitetno	60 „
„ Poseb. za cerkveno luč	38 „

Anton Širca

Gorica, nunska ulica 12.

Proda se za blizo 3000 goldinarjev zlatanine, srebernine in nikljevega blaga, namreč verižice za ure, pontape, uhani, kolani itd.

Ugodna prilika za razprodajalce. Odda se tudi na vknjižbo. Ponudbe sprejema opravništvo našega lista.

Anton Pucelj

brivec

na Travniku št. 21

priporoča se sl. občinstvu v mestu in na deželi za dobro in hitro postrežbo, prodaja tudi različne parfumerije za dame in gospode po prav nizki ceni.

Na Travniku št. 21

v Gorici.

Pozor kolesarji!

Pristna ameriška kolesa

„TRIBUNE“

Najbolja in najlažje tekoča kolesa sveta! Snov in delo sta nedosegljiva.

Jamči se za dve leti.

Glavni zastopnik

ALEKS. PFEFFER

v Solkanu.

Zaloge: V GORICI: Karol Komel, Semeniška ulica št. 8.

V TRSTU: Anton Škrl, ulica San Lazzaro št. 6; Gessi in Paolini, ulica Molin piccolo št. 2.

V LJUBLJANI: Ernst Speil, Turjaški trg št. 1.

NOVA ZALOGA.

1. Mošnički za denar od 10 kr. nayzgor, listnice (Briefaschen), tabačnice, žepnice za smodke in svalčice (cigarete).
2. Žepni nožiči od 15 kr. navzgor.
3. Umetnih cvetlic obstojni deli in svilen papir.
4. Pergamenten papir za zavijanje masla, pravi po 70 in 90 kr. kil.
5. Sv. podobe, tudi s slovenskim napisom v polah in prirezane, 100 od 30 kr. navzgor.
6. Vpisovalne knjige raznovrstne velikosti in debelosti od 4 kr. do 12 gl. komad.
7. Molitveniki (mašne knjige) od 12 kr. do 4 gl. komad.

Sicer pa so v zalogi raznovrstne pisarniške in šolske potrebščine po tekmovalnih (konkurenčnih) cenah.

Za naročila priporoča se najljudneje

G. LIKAR.

Gorica, dne izdanega lista.

Nova delavnica

cerkvenih posod in orodij.

Gorica, magistratna ulica št. 8.

Podpisani vsoja si naznaniti preč. duhovščini, da je odprl novo delavnico cerkvenih orodij in posod ter se priporoča za naročbe svečnikov, svetilnic itd. v vsakovrstni kovini in v vsakem slogu po najnižjih cenah.

Ker še nima ilustrovanih cenikov, pošlje po želji preč. duhovščini obrise raznih posod in orodja.

Priporoča se tudi za popraviljenje rabljenih reči, jih zopet posrebrni in pozlati, tako da dobijo prvotno stanje.

Izdeluje strelovođe po najboljših iznajdbah in popravlja že rabljene.

Vdani

Franc Leban

srebrar.

Anton Peček

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8
priporoča

pristna bela in črna vina iz vipavskih furlanskih, brislih, dalmatinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

One zmerne. Postrežba početna.

prodajalnico jestvin.

V zalogi imata tudi raznovrstne pijače, n. pr.: Francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, gorušice (Senfter drugo u to stroko spadajoče blago. Postrežba točna in po zmerni cenah.

Z odličnim spoštovanjem
Kopač & Kutin

trgovca v Semeniški ulici št. 1

v hiši, kjer je „Trgovsko-obrtno-zadruga“.